

Oorlogsmisdadigers

„Het bijzonder Gerechtshof te 's Gravenhage heeft Dr. W. Harster, gedurende de oorlog „Befehlshaber“ der Sipo en S.D. in Nederland veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf. Hem waren verscheidene oorlogsmisdrijven ten laste gelegd, o.a. het deporteren van Joden, het tolereren van onmenselijke toestanden in het kamp Amersfoort en het in „Schutzhaf“ nemen van Nederlanders. Het Hof achtte het ten laste gelegde bewezen, met uitzondering van het in „Schutzhaf“ nemen van Nederlanders, omdat deze maatregel ook in andere landen, zij het in mildere vorm, wordt toegepast.”

Bovenstaand bericht konden we lezen

Vervolg van pag. 1

Onder de diplomatieke druk van de andere landen, heeft de regering naderhand een voor-conferentie in Indonesië moeten aangaan, waar toch de voorwaarden zouden worden besproken die de republieken stellen zullen voor hun deelneming aan de Haagse ronde-tafel-conferentie. Het bleef daar niet bij. Na enige weifeling wordt nu terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja overwogen. Geluiden gingen er op, over een symbolische terugkeer; later over een terugkeer als personen zonder regeringsgezag; en thans worstelt men met prestige kwesties voor het militaire gezag; ondermijning van het moreel van de troepen in geval van terugkeer der republikeinse regering, enz. Maar reeds is de uijlating gedaan, dat zulk een terugkeer zou kunnen worden aanvaard, wanneer de republiek orde en rust kan garanderen. Deze voorconferentie zal nu weldra worden gehouden. Hoofd van de Nederlandse delegatie zal Dr van Royen zijn, de Nederlandse vertegenwoordiger bij de Veiligheidsraad. En... vóór zijn vertrek zal hij nog een bezoek brengen bij de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken. Het is uit dit alles duidelijk, dat de Nederlandse regering de weg terug moet inslaan, wil zij tot de rondetafel-conferentie en uit de impasse geraken. Niet voor niets noemde Mr. Stikker de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken, dezer dagen Indonesië de Nederlandse nachtmerrie.

De internationale kerk.

Het is opmerkelijk, dat ook bij de katholieken een duidelijke kentering valt te constateren. Dit, terwijl de Katholieke Volkspartij tot op heden de gangmaakster is geweest van de koloniale politiek van Nederland. Dit laatste vermindert natuurlijk niet in het minst de verantwoordelijkheid, die de Partij van de Arbeid op zich heeft geladen.

In de katholieke wereld blijkt thans meer begrip te komen omtrent de onvruchtbare nationaal-kapitalistische politiek. De kerk is ook internationaal. Een reactionair blad als „De Linie“, dat meermaals als semi-fascistisch werd gesignaleerd, publiceert in zijn nummer van 18 Maart j.l. een hoofdartikel met de koppen: „Een nieuwe Basis“, „Een prestige-“

in de Dagbladpers. Het Hof is blijkbaar tot de conclusie gekomen, dat er in wezen geen verschil is tussen het Duitse bezettingsleger en het bezettingsleger van Nederland. Ook Nederland was bekend met de internering van, tegen overheersing strijdende mensen. Boven-Digul en Banka, zijn er het voorbeeld van.

Wij vragen ons af, of de uitspraken tegen de Duitse oorlogsmisdadigers nu ook herroepen zullen worden. Want ook wat dat betreft gaan de Nederlandse heersers niet vrij uit. Of zijn het geen oorlogsmisdaden, die op Zuid-Celebes, bij het Bondowoso transport en met Bekasi zijn gebeurd?

Misschien kan een of ander rechtsprekend heer ons daarover inlichten.

geen koopmans- en geen machtsverwegingen zijn toegestaan bij het redden van Indonesië.”

Het blad schrijft verder in dat artikel: „Maar waar het om ging, was de vrijheid nu, op dit moment. Nederland heeft steeds gepoogd de vrijheid van Indonesië in een bepaalde vorm te gieten, een vorm die voorlopig de uitoefening van die vrijheid in een bepaalde richting zou vastleggen. Welnu, dit noemen wij schijnvrijheid. Wil Indonesië werkelijk vrij en onafhankelijk zijn, dan moet het zonder ons, zijn toekomstige politieke ontwikkeling kunnen bepalen.”

En het slot luidt:

„En als ons leger en onze marine dan de roem willen oogsten Indonesië gered te hebben, laten zij dan de reeds voor orde en veiligheid gebracht bloed-offers bekronen met een daad, die hun de genegenheid van het volk voor altijd zal doen winnen. Laat hen de republikeinse leiders met een imposante dubbele erewacht in Djokja ontvangen.” De P.v.d.A. telt als werkelijke klassebeweging van de arbeiders niet meer mee, maar zij blijft, ook van kapitalistisch standpunt gezien, ver beneden de maat, die hier „De Linie“ zo plotseling, maar zo laat, gevonden heeft.

Wij zeiden het reeds: „de katholieke kerk is ook internationaal“. Zowel de kerkelijke belangen in Indonesië, als haar internationale oriëntatie brengen mee, dat ook van katholieke kant dit geluid wordt vernomen. Terwijl de K.V.P. schoorvoetend de weg terug tracht te vinden, geeft „De Linie“, gedragen door de internationale orde der Jezuiten, een nieuw signaal. Dat bewijst, dat hier ook van kerkelijke zijde machtige invloeden aan het werk zijn; mogelijk Rome zelf. En het internationale kapitalisme met Rome, zijn sterker dan de nationale Romme.

En de Nederlandse arbeidersklasse?

Reeds maakten wij de opmerking, dat zij haar klassekracht niet zal kunnen herwinnen, zonder zich los te scheuren uit de nationale geest van klasse-verzoening.

Maar de nieuwe klassenstrijd, die zij dan tegemoet gaat, zal op een veel hoger niveau moeten worden gestreden dan in het

Pinkster-Mobilisatie 1949 aan de Hollandse Rading

Verscheidene organisaties uit de linkerhoek van de arbeidersbeweging, waaronder ook „Spartacus“, beleggen op 4, 5 en 6 Juni een Pinksterkamp in het kamphuis „De Rading“, gelegen in één van de mooiste streken van Nederland.

Het is de bedoeling, een drietal lezingen te houden over de volgende onderwerpen:

1. Organisatie van de arbeiders in deze tijd.
2. Dienstweigering en verantwoordelijke productie.
3. Maatschappelijke problemen, psychologisch belicht.

Ter afwisseling wordt een kunstavond georganiseerd, waarvoor prima krachten worden uitgenodigd.

Voor het houden van de lezingen en de kunstavond wordt een grote tent gehuurd, terwijl wij bovendien de beschikking hebben over een zaal voor p.m. 140 personen. Warme maaltijden zullen tegen redelijke prijs verkrijgbaar zijn, evenals koffie, thee, enz.

Dit alles kan allemaal goed georganiseerd worden, mits wij op Uw aller medewerking mogen rekenen. En om te beginnen bestaat deze hierin, door U nu reeds op te geven voor de P.M., zo mogelijk met gelijke voldoening der deelnemerskosten, welke voor het gehele kamp bedragen voor degene welke in het kamphuis slapen, per persoon f 3.50 en die met eigen tent komen f 2.75 per persoon.

Aangezien het voor niemand een bezwaar mag zijn de P.M. te bezoeken, vertrouwen wij er op, dat die kameraden, welke over een ruimere beurs beschikken, iets meer zullen betalen, opdat wij een fonds kunnen vormen, waardoor het mogelijk is om iedereen de gelegenheid te geven de P.M. te bezoeken. Verder doen wij een beroep op allen die daartoe in staat zijn, een bijdrage te storten in het garantiefonds.

Correspondentie, opgaven en geldzendingen aan J. Hoogeveen, Middenweg 117, Haarlem. Postrekening 228268.

ABONNEES OPGELET!

Het tweede kwartaal is aangebroken. U bewijst de administratie een grote dienst, door uw abonnementsgeld een dezer dagen over te maken. En u bespaart de inrichtingskosten. Storting op postrekening Uitgeverij „De Vlam“, nummer 168797. Bedrag f 1.50 en als het kan iets extra's voor ons fonds „Spartacus op de Vesuvius“.

verre verleden. Want ook het kapitalisme is veranderd en, dat blijkt uit het voorgaande, verandert nog elke dag.

Wij moeten in de nieuwe posities van nu, ons weer bewust worden van de grote waarde van onze eigen klassewetenschap; we moeten weer leren klasse te zijn. Maar dat alles moet gemeten worden met wereldmaatstaf. Wanneer onze klasse met nieuw klasse-inzicht gewapend, de verdere strijd tegemoet treedt, zal ze weigeren plaats te nemen in één van de fronten, die gebaseerd zijn op de onmacht der arbeiders. Wanneer dit inzicht wordt gewonnen, wanneer deze posities worden aanvaard en daardoor de belangenstrijd der arbeiders omhooggeheven wordt tot internationale, solidaire klassenstrijd, dan zullen inplaats van daadloosheid en moedeloosheid, kracht en geestdrift door hen varen. En dan zullen zij niet meer, in het kleine of het grote, tevergeefs „bloed-offers“ brengen op het altaar van kapitalistische „orde en veiligheid“.

16 APRIL 1949

PRUS 12 CENT

9e Jaargang No 16

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, post giro 168797 te A'dam

De Gebeurtenissen in

CHINA

De berichten, die ons de laatste weken uit China bereiken, bewijzen, dat het met de „vredesonderhandelingen“ tussen de beide partijen in de burgeroorlog nog niet zo erg wil vlotten. Wel heeft de Kwo Min Tang-regering de acht punten van Mao Tse-toeng aanvaard en een delegatie naar Peking gezonden, maar de druk van de revolutionaire troepen aan de fronten is niet opgehouden. Zo zijn de „communistische“ legers de provincie Hupei binnengegukt, waardoor ze binnenkort ook bij Hankau aan de oevers van de Jang Tse Kiang zullen staan. Ook op Nanking en Sjanghai wordt nog druk uitgeoefend. Blijkbaar is de „communistische“ regering van plan haar tegenwoordige overmacht volledig te benutten. Dit blijkt trouwens reeds uit de acht, als voorwaarde voor het voeren van onderhandelingen gestelde eisen, waaronder voorkomen: Uitlevering van de oorlogsmisdadigers (Tsjiang Kai-sjek vooraan), opheffing van de alleenheerschappij der Kwo Min Tang, agrarische hervormingen en „democratisering“ van het Zuidelijke leger. Dergelijke eisen betekenen in feite een volledige overheersing van het bestuur over Zuid-China door de communisten en wanneer de nationalistische gedwongen gevoelen op deze grondslag te onderhandelen, dan is dit het duidelijkste teken van hun zwakte. Zoals we reeds in een vorig artikel hebben uiteengezet, is deze zwakte niet in de eerste plaats een gevolg van militaire onmacht, maar van het economisch systeem, dat niet toestaat China als een krachtige, moderne staat te organiseren.

We moeten dan ook wel verwachten, dat het regiem der „communisten“, zij het misschien in de een of andere indirecte vorm, zich ook over Zuid-China zal uitbreiden. Of het zich hier al dan niet zal kunnen handhaven, hangt af van de vraag in welke mate het zelf in staat zal zijn de dringende maatschappelijke problemen op te lossen.

Het grote vraagstuk, waar China voor staat is de inschakeling van zijn agrarische economie in moderne wereld- en productie-verhoudingen. Het is juist dit contact met de omringende wereld, dat de sociale revolutie in China acuut heeft gemaakt. In

vroeger tijden was het Chinese dorp nog een vrijwel afgesloten eenheid. Het dorp bracht zelf zijn benodigde levensmiddelen voort, ook al werd een deel hiervan verhandeld (of door schuldverplichtingen afgedragen) naar de nabijgelegen stad, waarvoor dan weer verschillende handwerkproducten naar het dorp teruggingen. Productenruil over een nog wijder gebied ontwikkelde zich in het oude China slechts in zeer geringe mate. In hoofdzaak was het dorp en zeker het betrekkelijk kleine marktgebied van de talrijke kleine steden, autarchisch (zichzelf verzorgend).

Over het algemeen moesten de boeren, om zelfs op een zeer laag peil te kunnen blijven leven, behalve de landbouw, ook huisnijverheid uitoefenen. Doordat dit handwerk moest worden verricht in de tijd die de landbouw beschikbaar liet, werd hij natuurlijk voor een zeer groot deel als seizoenarbeid bedreven, behalve dan in streken, waar de vrouwen als regel niet aan de landbouw deelnemen. De aard van dit handwerk was natuurlijk in verschillende streken verschillend. Het was dan ook niet uitsluitend gericht op de lokale behoeftenbevrediging, maar een deel van de producten werd ook via de marktplaatsen over China verhandeld. Deze laatste omstandigheid werd noodlottig toen de Westerse goedkope industriële productie China begon te overstromen. Tegen de industriële massaproductie kon zelfs het goedkoopste handwerk niet concurreren. Zo enorm was het verschil in arbeidstijd dat belichaamd is in een product van de moderne industrie en hetzelfde product in handwerk voortgebracht, dat zelfs bij de slechtst denkbare betaling van de handwerker, de concurrentie tegen het industrie-product een onmogelijkheid werd. Zo leidde het binnendringen van het Westerse industriële product tot een ontwrichting van de Chinese dorps huishouding. Daardoor was een groot aantal dorpsbewoners gedwongen weg te trekken naar de kust

waar zij, indien zij „gelukkig“ waren, werk vonden in één van de grote textiel- of andere ondernemingen, die het Westers kapitaal daar had opgericht en die bezig waren industriële goederen voort te brengen, die de Chinese dorps huishouding steeds verder ontwrichtten.

Ondanks dit alles kon een gedeelte van de Chinese huisnijverheid zich toch nog handhaven, doordat de producten van de Westerse industrie slechts langzaam in dit enorme land doordrongen. Bovendien deden zich voor verschillende van deze producten zelfs export-mogelijkheden voor. Het meest bekende voorbeeld van een dergelijk product is de zijde, die voornamelijk in de omgeving van Nanking, dus op een voor de export gunstig gelegen plaats, wordt geteld. Maar deze nijverheid kreeg dan ook het volle gewicht te voelen van de slagen van de wereldcrisis en natuurlijk van de opkomst van de kunstzijde-industrie. Het antwoord van de Chinezen hierop is geweest, rationalisatie. De huisindustrie zelf werd op wetenschappelijke grondslag gereorganiseerd, wat o.a. leidde tot een doeltreffende bestrijding van de ziekten der zijderupsen. Bovendien werd het spinnen van de zijde gecentraliseerd in kleine bedrijfjes, die in verschillende dorpen werden opgericht en dus werd hier de directe huisindustrie uitgeschakeld. Hierdoor kon dit proces worden gemechaniseerd, wat tot vermindering van het aantal arbeidsuren en toename en verbetering van het product leidde. Op deze wijze heeft men althans een totale ondergang van de zijde-industrie weten te voorkomen.

Hier heeft men een voorbeeld, hoe het contact met de Westerse productie op de Chinese economie heeft ingewerkt. De productiviteit van de arbeid, zowel van de zuiver agrarische als van de huisnijverheid in China, is zo gering, dat de bevolking slechts in leven kan blijven bij een uiterste arbeidsprestatie. Wanneer dus het verkeer met het Westen bepaalde takken van huisnijverheid tot stilstand brengt, leidt dit direct tot een daling van de totale maatschappelijke productie beneden het toelaatbare minimum. Daarom kan dit probleem ook alleen worden opgelost door een verhoging van de productiviteit van de arbeid in moderne industriële ondernemingen, die natuurlijk niet alle grote bedrijven behoeven te zijn, maar ook vaak

Vervolg op pag. 2

(zoals bij de zijdeteelt), als kleine dorps-industrie kunnen worden verwezenlijkt.

In het oude China heeft een dergelijke industrialisatie van de huisindustrie ook wel op kleine schaal plaats gevonden. Hier waren het de Chinese kooplieden die als organisatoren optraden. Zij verhuurden machines aan de boeren, stelden soms grondstoffen beschikbaar op crediet. Uit de aard der zaak echter, werd de uitbuitingsschroef zo sterk aangedraaid, dat de levensmogelijkheden der boeren toch tot het uiterste beperkt bleven en zo heeft dit systeem nooit een grote uitbreiding kunnen krijgen, zeker niet in het binnenland, op grote afstand van de grote handelssteden. Later heeft de Kwo Min Tang-regering het op sommige plaatsen geprobeerd met dorpscrediet-banken en door de vorming van industriële coöperaties. Maar hoe doeltreffend een dergelijk systeem ook moge zijn, het kan niet tot zijn recht komen in een situatie waar woeker en corruptie de bescherming van de staat genieten en leiden tot een totale ontwijking van het economische leven en ontwaarding van de Chinese dollar.

Hier is een belangrijk punt, waar de Chinese „communisten“ waarschijnlijk sterker zullen blijken. Door afschaffing van woeker en corruptie kunnen zij het economische leven weer gezond maken en het coöperatie-systeem tot ontwikkeling brengen. Een dergelijk systeem past volledig in de traditie van het Chinese dorpsleven. Op deze wijze zal een aanmerkelijke verhoging van de productiviteit van de arbeid op het platteland mogelijk zijn.

Geef dit blad na lezing door aan een kameraad!

Gedurende en na de tweede wereldoorlog zijn verscheidene romans en novellen in Amerika verschenen van de hand van negers. Van de romans, die ook in het Nederlands vertaald zijn, nemen die van Richard Wright wel de voornaamste plaats in.

Op een katoenplantage in het Zuidelijk deel der Verenigde Staten geboren, doorleeft hij al de ellende, die de kinderen van de zwarte proleten in het Zuiden doormaken. Het verhaal van zijn honger, angsten en teleurstellingen heeft hij neergelegd in het prachtige boek „Negerjongen“ („black boy“), dat hier in 1947 verscheen bij A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij N.V. Door dit boek, dat ontroert door zijn eerlijkheid en eenvoud, krijgen we een kijk op een wereld, wreed en gemeen, door de onbeperkte heerschappij van de blanke, hooghartige bruut, de Amerikaanse Zuiderling. De geraffineerde wredeheden van de fijne, welgemanierde Amerikaan-in-het-Zuiden en het voortdurend besef, dat de dood kan volgen op het minste vergrijp tegen de blanke „wetten“, vervormt en verwringt het innerlijk leven van de negers zo, dat ze in aanwezigheid van blanke poppen worden, die knikken, buigen, lachen en dom-doën voor de blanke heer.

Diep in hun hart echter haten ze de blanke wereld, en leeft de hoop op de grote verandering, die eens komen moet.

In de jongensjaren van Richard, zoals ze beschreven worden in bovengenoemd boek, leeft in hem en zijn makkers een wild verlangen, weg te komen uit dit donkere Zuiden, naar het industriële

HEBBEN WE HET BETER GEKREGEN?

Het wetenschappelijk socialisme was het in het midden der negentiende eeuw gelukt, volgens een bepaalde methode, de historisch materialistische, zekere wetmatigheden te formuleren omtrent de ontwikkeling van het kapitalistische stelsel.

Het kapitalisme, zo werd vastgesteld, kan zich alleen door steeds veelvuldiger crises en uitgebreider oorlogen ontwikkelen, terwijl het voor de massa's steeds groter ellende zal brengen.

Van het begin af werden deze stellingen door de democratische voorstanders van het kapitaal, die meenden, dat de kapitalistische wereld best voor allen geluk zou kunnen opleveren, heftig bestreden.

Wanneer er een oorlog of crisis kwam, zwegen natuurlijk de stemmen, om zich echter weer luider te verheffen, wanneer na crisis en oorlog een korte periode van kapitalistische bloei intrad. Wat de ellende aangaat, die werd dan, evenals de oorlog, als een tijdelijk en abnormaal verschijnsel voorgesteld. Overzien wij de laatste acht en dertig jaar, dan zien we echter, dat er slechts enige jaren van bloei waren. Het overige was oorlog en crisis. Europa en ook Amerika leefden van 1914 tot 1918 in oorlogstoestand; van '18 tot '24 was de inflatieperiode; daarna langzamerhand enig herstel, dat na een korte en hevige bloei in 1929 tot een crisis leidde, zoals de wereld nog nooit gezien had en die in een oorlog overging, die eveneens z'n weerga in de geschiedenis niet heeft.

Wij kunnen dus concluderen: crisis, oorlog en de daarmee gepaard gaande ellende zijn normale verschijnselen in het kapitalisme, terwijl welvaart, of wat men daar dan onder verstaat, uitzondering zijn geworden.

De toestand is nu zo, dat de stemmen, die zich willen verheffen om weer een ontwikkeling zonder oorlog en crisis te voorspellen, geen tijd hebben gekregen om luid te worden; oorlog en crisis zijn reeds weer dreigend.

De democratische verdedigers van het kapitalisme staan dus met lege handen voor de massa's. De juiste analyse der negentiende-eeuwse socialist kunnen zij niet meer ontzenuwen. Er rest hun, menen zij, toch nog een argument, waarmee zij de revolutionaire maatschappijbeschouwing te lijf kunnen gaan om hun eigen kapitalistische democratie te verdedigen en dat is het veel gehoorde: „de

arbeiders hebben het toch beter dan vroeger. Zij wonen ondanks alles beter, eten beter, en gaan beter gekleed“. Hieraan klemmen zij zich als aan 'n laatste strohalm vast, om de noodzakelijkheid van hun democratie te bewijzen. Deze negentiende-eeuwse socialist met hun voorspelling van steeds toenemende ellende, hadden het dus toch bij het verkeerde end.

Gaan alle proletariërs als rammelende skeletten langs de straat? Vallende van uitputting allen dood tot de laatste man? Neen, niet waar. Welnu, dan had deze Marx, een groot man overigens, ongelijk, want wanneer de „Verelendung“ niet meer doorgaat, is er geen „Verelendung“ meer en is bezwezen, dat het kapitalisme kan bestaan, zonder steeds groter ellende te brengen.

De aanwinst van het 19de eeuwse revolutionaire denken was, dat men een proces in z'n ontwikkeling moet beschouwen, dat alle waarheden betrekkelijk, niet absoluut, gelden en dat in het proces, dat wij hier op het oog hebben, het kapitalistische, vooral twee aan elkaar tegengestelde krachten werkzaam zijn, n.l. arbeid en kapitaal, vertegenwoordigd door de arbeiders en de kapitalisten met hun aanhang.

Indien er dus sprake is van zekere wetmatigheden in de kapitalistische ontwikkeling, dan wil dat nog niet zeggen, dat ieder dezer wetmatige tendenzen zich tot het uiterste doorzet. Stellig heeft het kapitalisme de tendens de arbeiders steeds minder te geven. Natuurlijk kan het kapitalisme dit niet absoluut doorzetten zonder zelf onder te gaan. Het roept bij zichzelf en bij de arbeiders tegenstand op, wat juist de bevestiging is van zijn eigen tendens tot het steeds uitoefenen van druk om de levensstandaard der massa's te verlagen.

Wat nu de vergelijking met vroeger aangaat, deze wordt domweg „vergeleken“ zonder daarbij in aanmerking te nemen, de veranderde mogelijkheden tot welstand, die de arbeiders dagelijks met z'n eigen ogen waarneemt en die zijn gevoel van lust of onlust bepalen van geluk of ellende. Hoeveel arbeiders hebben tegenwoordig niet een fiets! Daar moest je vroeger maar om komen, wordt er gezegd. Volgens die maatstaf is een arbeider van nu rijker en gelukkiger dan een Germaans koning van vroeger.

Die sliep op een hardes-bed, had geen kolen om

de kachel te stoken, geen middel tegen vlooien, muggen, luizen en zelfs geen W.C.

Het aangename gevoel dat welstand ons verschaft of de druk der ellende, wordt niet bepaald door voorbijgaande toestanden, maar door de mogelijkheden van het ogenblik.

Iemand die allerlei moet nalaten om z'n vrije dag, z'n Zondag, buiten door te brengen, diens vreugde is reeds half vergald en wanneer hij het zich geheel moet ontzeggen, voelt hij zich even ongelukkig als de arbeider, die vijftig jaar geleden z'n kinderen een ritje met de paardentram had beloofd en het niet kon volbrengen.

De mogelijkheden en het gerief van het verkeer b.v. zijn veel sneller gegroeid dan de mogelijkheden van de arbeider om zich te verplaatsen.

Door ditzelfde verkeer worden de mensen veel meer dan vroeger uiteen gedreven, wonen meer in andere steden dan waar zij geboren zijn. Zo is de behoefte om zich te verplaatsen voor de arbeider veel groter, doch hij kan er in mindere mate dan vroeger aan voldoen.

De bureaucraten en leiders van de P. v. d. A. en anderen, moeten hun ogen daarvoor sluiten. Hun verantwoordelijkheid, die zij voor dit stelsel op zich hebben genomen en hun eigen bevoorrechte positie belet hen het ongeluk van de massa's te zien. Zij moeten de arbeiders voor houden, dat deze vooruit zijn gegaan en nog steeds vooruit gaan, mits men maar op hen vertrouwt.

Een heerlijk dagje aan het strand.

Op een stralende zomerse dag hebben twee vrouwen met hun vier kinderen de tocht van Alkmaar naar Egmond aan Zee ondernomen. Na wachten bij overvolle bussen komen ze lang niet vroeg, opgeblazen en verhit van het sjouwen en de zorg voor de kinderen, op het strand aan en puffen even uit. De oudere kinderen beginnen zich te ontkleden en ook de vrouwen maken aanstalten. Daar komt echter de badknecht naar hen toe en vraagt of ze kaartjes hebben. Bij het horen van de prijs, 25 cts. per persoon, kijken de vrouwen elkaar vragend aan. De badknecht wijst dan op een nauwelijks zichtbare mast met driekleur op minstens een kilometer afstand. Daar is het vrij baden. De vrouwen nemen pakjes en koffertjes en kinderen weer op en slepen zich nog een kilometer door het mulle zand voort.

De badgasten liggen lul op het strand of hangen in badstoelen en slaan het spel der eindeloos delende golven gade.

ANTI-MILITAIRISME

(Voortzetting discussie).

Van een lezer uit Rotterdam ontvingen we een brief naar aanleiding van het artikel „Klassenstrijd en Anti-Militairisme“. En al was die brief niet zo zeer bedoeld als een antwoord op het discussie-artikel, toch bevat hij zoveel kernpunten, die ten eerste met het onderwerp verband houden, dat we het de moeite waard achten in verschillende beschouwingen wat dieper op die punten in te gaan. Daarom zullen we deze keer de kwestie van het Anti-Militairisme er uit halen en een volgende keer een ander punt er uit lichten.

De Rotterdamse lezer kwam dan tot de volgende conclusies:

1. De principiële dienstweigeraars zijn op beide handen te tellen. Dat er momenteel wat meer zijn, komt door de strijd in Indonesië.
2. Waarom moeten de soldaten de spits afbijten en tot massale dienstweigering overgaan? Beter zou het zijn, indien de ouders de konsekwenties op zich zouden nemen en weigerden hun zonen af te staan aan het Militairisme.
3. Het zou heel mooi zijn als er een algemene staking uit zou breken en we de soldaten mee konden slepen. Maar algehele dienstweigering is even onmogelijk als een algemene staking. Daarvoor is nodig dat er allereerst een geestelijke omwenteling in de hoofden van de arbeiders plaats vindt.
4. Onder de soldaten zijn heel weinig bewuste revolutionairen.

We zijn het met deze lezer eens, dat er heel weinig dienstweigeraars zijn. Ook dat er van die dienstweigeraars nog een gedeelte weigert, omdat ze bezwaren hebben tegen uitzending naar Indonesië. Natuurlijk zou het beter zijn als ze onder alle omstandigheden hun houding wisten te bepalen. Doch waar dat niet het geval is, moet het ons toch verheugen, dat zij in elk geval reeds weigeren om in Indonesië de rol te gaan spelen, die de Duitsers hier hebben gespeeld. Al zijn ze dan misschien nog niet zo bewust, dat ze onder alle omstandigheden zullen weigeren, toch is het verheugend, dat ze inzien, dat de rol die ze in Indonesië moeten vervullen, indruist tegen alle begrippen van Klasse-solidariteit.

Zeker hebben we niet het recht te verlangen, dat de soldaten de spits afbijten en overgaan tot massale dienstweigering, terwijl de arbeidersklasse afwachting toeziet. Doch als bewuste revolutionairen

hebben we wel het recht, nee, de plicht, ze steeds weer te wijzen op de misdadigheid van het militairisme, zoals we ook de plicht hebben de arbeiders de misdadigheid van deze maatschappij voor te houden en de noodzakelijkheid van de strijd daartegen aan te tonen. Bij een revolutie is een samengaan van arbeiders en soldaten noodzakelijk. Als een van de twee groepen dan achterwege blijft en aan de strijd niet deelneemt, dan is de revolutie bij voorbaat al verloren. Dat algehele dienstweigeren, evenals een algemene staking tot de onmogelijkheden behoort, omdat de arbeiders nog niet bewust genoeg zijn, ontkennen wij ten zeerste. Zeker, momenteel is er geen reden om optimistisch gestemd te zijn. De arbeiders laten zich nog gewillig inschakelen bij een grote macht, Rusland of Amerika. Doch wil dat zeggen, dat daarom een revolutie tot de onmogelijkheden behoort? Al is de arbeidersklasse op het ogenblik nog een gewillig en bruikbaar instrument van de heersende machten, de geschiedenis heeft bewezen, hoe onbetrouwbaar ze plotseling voor die heersende machten kan worden. Na zich jarenlang gewillig te hebben laten gebruiken voor een imperialistische oorlog, kwamen de arbeiders in Rusland in 1917 toch tot de revolutie en vormden de soldaten in Duitsland hun soldatenraden. Ook daar kwamen de soldaten dus tot massale dienstweigering.

We geven toe, dat het beter was geweest, indien dat bij het uitbreken van de oorlog had plaatsgevonden. Maar een revolutie of een massale dienstweigering houdt geen rekening met onze wensen doch komt, wanneer de verhoudingen het toelaten en de voorwaarden er voor aanwezig zijn.

Voor een communistische samenleving is een geestelijke bewustwording zeker noodzakelijk. Doch juist in de strijd zal die bewustwording zich in veel sneller tempo voltrekken. Meermal is gebleken, dat pas in de strijd het individu zich boven zijn directe eigen belang kan verheffen en zijn hele persoonlijkheid geven ten bate van het grote algemene belang. Dat wil echter niet zeggen, dat we dan maar op de strijd moeten wachten. Reeds nu heeft elke bewuste revolutionair tot plicht, mede te werken aan die bewustwording; heeft elke bewuste revolutionair tot plicht, om de strijd voor een vrije gemeenschap voor te bereiden. En de ouders hebben tot plicht, hun kinderen een zodanige opvoeding te geven, dat in hen groeit het besef van de misdadigheid van het militairisme; d.w.z. het besef van de misdadigheid van deze hele kapitalistische maatschappij.

DE ZWARTE PROIN DE LITERATUUR

want zijn lichaamsbouw verschilde aanmerkelijk van die van de schrale Zuiderlingen.

„Wilt u hier alsjeblieft tekenen, mijnheer?“ vroeg ik, terwijl ik hem het contoboeke en de brillleglazen overhandigde.

Hij nam het boek 'en de glazen aan, maar zijn ogen bleven op mij gevestigd.

„Zeg eens, jongen, ik ben uit het Noorden“, zei hij kalm.

Ik hield me heel stil. Zou het een valstrik zijn? Hij had een verboden onderwerp aangeroerd en ik wilde wachten totdat ik wist wat hij bedoelde.

Over de volgende onderwerpen spraken de blanke uit het Zuiden niet graag met negers: Amerikaanse blanke vrouwen, de Ku Klux Klan, Frankrijk en hoe het de negersoldaten daar gegaan was.

Frankse vrouwen; Jack Johnson; het gehele Noorderlijk deel van de Verenigde Staten; de Burgeroorlog; Abraham Lincoln; U. S. Grant; Generaal Sherman; de Katholieken; de Paus; Joden; de Republikeinse Partij; slavernij; sociale gelijkheid; communisme; socialisme; de 13e, 14e en 15e Amendementen van de constitutie; of ieder ander onderwerp dat positieve kennis en een mannelijk gevoel van eigenwaarde bij de neger zou onderstellen. De meest algemeen aanvaarde onderwerpen waren 'het geslachtsleven en Godsdiens, ik keek de man niet aan en gaf geen antwoord. Met een enkele zin had hij de rassenkwestie uit de veilige donkerte te

voorschijn gehaald en ik stond aan de rand van een afgrond.

„Wees maar niet bang voor me“, ging hij verder. „Ik wil je maar één ding vragen.“

„Ja mijnheer“, zei ik op afwachtinge en neutrale toon.

„Vertel me eens jongen, heb je honger?“ vroeg hij ernstig.

Ik staarde hem aan. Hij had een woord gezegd, dat mij in het diepst van mijn ziel trof, maar ik kon niet met hem praten, kon hem niet laten weten dat ik honger leed om naar het Noorden te gaan. Ik vertrouwde hem niet. Maar de uitdrukking van mijn gezicht veranderde niet.

„O nee, mijnheer“, zei ik, terwijl ik het tot een lachje bracht.

Ik had honger en hij wist het; maar hij was een blanke en ik had het gevoel dat ik hem iets schandelijks zou vertellen hebben als ik het toefag.

„Jongen, ik kan de honger op je gezicht en in je ogen lezen“, zei hij.

„Ik krijg genoeg te eten“, loog ik.

„Waarom blijf je dan zo mager?“ vroeg hij me.

„Ik zal wel zo horen“, loog ik.

„Je bent alleen maar bang“, zei hij.

„O nee, mijnheer“, loog ik opnieuw.

Ik kon hem niet aankijken. Ik wilde van de toonbank weggan, maar hij was een blanke en ik had geleerd niet zo maar van een blanke weg te lopen,

terwijl hij met me aan het praten was. Met afgewende blik bleef ik staan. Hij stak zijn hand in zijn zak en haalde er een dollarbillet uit.

„Hier heb je een dollar om wat eten voor te kopen“, zei hij.

„Nee, mijnheer“, zei ik.

„Wees niet gek“, zei hij. „Je schaamt je er voor het aan te nemen. Goeie God, laat je daar toch niet door weerhouden om een dollar aan te pakken en te gaan eten.“

Hoe meer hij praatte, hoe onmogelijker het voor mij werd de dollar aan te nemen. Ik wilde hem graag hebben, maar ik kon er zelf niet naar kijken. Ik wilde graag spreken, maar ik kon mijn tong niet bewegen. Ik wilde dat hij me met rust liet. Hij maakte me bang.

„Zeg eens wat“, zei hij.

We waren in de winkel omringd door stapels goederen; blanke mannen en vrouwen gingen van de ene toonbank naar de andere. Het was zomer en aan het hoge plafond hing een enorme elektrische waaijer te snorren. Ik wachtte tot de blanke man mij een teken zou geven dat ik kon gaan.

„Ik begrijp het niet“, zei hij binnensmonds. „Hoe ver ben je op school gekomen?“

„In de negende klas, maar het was eigenlijk de achtste“, zei ik tegen hem. „In de negende klas hadden we min of meer een herhaling van wat we in de achtste klas geleerd hadden.“

Stilte. Hij had me niet om die lange verklaring gevraagd, maar ik had zo uitgebreid gesproken om die gapende, beschamende kloof tussen ons te vullen; ik had gesproken met de bedoeling de onwezenlijke aard van het gesprek terug te brengen

op veilige, gezonde, Zuidelijke grond. Zeker, het gesprek was echt, het ging over mijn welzijn, maar het had alle donkere angsten, die ik in mijn leven gekend had, naar voren gebracht. De blanke Yankee-man wist niet hoe gevaarlijk zijn woorden waren.

(Er zijn enkele ondefinieerbare, diepe, verborgen dingen, die mensen moeilijk tegen elkaar kunnen zeggen, maar voor de neger zijn de kleine dingen van het leven moeilijk om uit te spreken. Want die minime bijzonderheden bestemmen zijn noodlot. Men zal trachten zijn verhouding tot de sterren onder woorden te brengen, maar wanneer het bewustzijn het er op gezet heeft een brood te bemachtigen, dan is dat brood even belangrijk als de sterren).

Er kwam nog een blanke man naar de toonbank en ik zuchtte van verlichting.

„Wil je de dollar hebben?“ vroeg de man.

„Nee, mijnheer“, fluisterde ik.

„Best“, zei hij. „Vergeet het maar“. Hij tekende het contoboeke af en nam de glazen. Ik propte het boek in mijn tas, wendde mij van de toonbank af en liep door het gangetje; in het besef, dat de blanke man wist dat ik wel honger had, kreeg ik een tintelend gevoel langs mijn ruggegraat. Daarna vermeed ik hem. Telkens wanneer ik hem zag, kreeg ik het eigenaardige gevoel dat hij mijn vijand was. Want hij kende mijn gevoelens en de veiligheid van mijn leven in het Zuiden hing af van het verbergen van mijn gevoelens voor alle blanken.

Wat is nodig?

Een nieuwe partij, of een nieuwe socialistische arbeidersbeweging?

Uit persberichten en eerste aankondigingen per circulaire hebben wij kennis genomen van het besluit, dat op Zondag 20 Maart op een bijeenkomst te Utrecht werd genomen door figuren uit verschillende politieke stromingen, om voorbereidingen te treffen tot de oprichting van een nieuwe politieke partij, of beweging.

Het is duidelijk, dat de initiatiefnemers tot het plan zijn gekomen in verband met de regeringspolitiek van de Partij van de Arbeid, in het bijzonder die ten aanzien van Indonesië. Wanneer er toch sprake is van grote ontevredenheid onder leden van die partij, dan moet er, zo zal de redenering zijn geweest, nu toch een kans aanwezig zijn, tot een nieuwe partij te komen. Daarin zouden al degenen, die genoeg hebben van het burgerlijke regerings-gedoe van de P.v. d. A. en die toch ook het stalinisme niet kunnen aanvaarden, een onderdak kunnen vinden. Voor zover het ons bekend is, bestaat er bij de initiatiefnemers weinig eenheid van opvatting. Het voorlopig bestuur omvat naast vermoedelijk enige sociaal-democraten, de Vlamfiguren Schilp en Kief, oud-R.S.A.P.-ers als Langkemper en Bosman (trouwens ook Schilp behoorde voorheen tot die fomratie). A. v. d. Berg, bestuurder van het O.V.B., enz. Op de bijeenkomst waren ongetwijfeld ook personen aanwezig, die in het verleden min of meer tot het stalinisme en het Troskisme moesten worden gerekend. Er zullen onder de deelnemers personen zijn geweest, die menen, dat de arbeiders aan een nieuwe parlementair-politieke partij behoefte hebben. Mensen, die bovenaan menen, dat een zodanige partij, wanneer zij zich niet laat inschakelen in één van beide imperialistische bloks, in de toekomst internationaal noodzakelijk is.

Wanneer wij reeds nu, terwijl ons maar weinig positieve gegevens omtrent deze nieuwe partij ter beschikking staan, over de voorbereiding van haar oprichting ons oordeel menen te moeten geven, berust dit op onze algemene maatschappelijke inzichten. Die inzichten zeggen ons, dat noch in Nederland, noch internationaal zo'n nieuwe partij in een behoefte van de arbeidersklasse voorziet. Dat is zelfs het geval, indien deze partij werkelijk onafhankelijk zou willen zijn van de beide imperialistische fronten, die nu het kapitalistische wereldgebeuren beheersen. Het kapitalisme is in feite door de periode heen, dat op parlementair-politiek terrein een klassenpartij van het proletariaat de strijd voor het proletariaat voor sociale veroveringen en politieke rechten kan voeren. Welke nadelen daaruit in de vorm van reformisme en nationalisme, in de loop van de geschiedenis mogen zijn voortgevloeid, wij hebben voldoende begrip voor de toenmalige verhoudingen om te begrijpen, dat de arbeidersbeweging van destijds niet anders kon doen, dan de klassenstrijd voeren op het afzonderlijke terrein van het economische en dat van het parlementair-politieke leven. In deze bloeiperiode van het kapitalisme vormden zich de staten, hier meer en daar minder, als machtsinstrumenten van de nog jonge burgerlijke klasse. In die vorming speelde de muziek van volksrechten, van democratie, enz. een belangrijke rol. De vernieuwde staat zou worden bestuurd overeenkomstig de volkswil en het volksbelang. De politieke partijen van diverse schakering zouden die volkswil en dat volksbelang vertegenwoordigen. Zij zouden zulk een geestelijke en belangengestrooming tot uitdrukking brengen. Dat bij deze op de bodem van de toenmalige maatschappelijke verhoudingen groeiende opvattingen, ook de arbeidersbeweging tot eigen politieke partijvorming kwam, ligt temeer voor de hand, omdat het kapitalisme toen nog in staat was van de steeds groter wordende maatschappelijke productie, zij het dan gedwongen door de arbeiders zelf, een klein deel aan dezen af te staan. Natuurlijk leidde dit op den duur tot vervlakking van het revolutionair klasseninzicht, waartegen, schijnbaar tevergeefs, de linker vleugel, in het bijzonder de marxistische vleugel, zich verzette.

In Nederland heeft dit reeds in 1909 geleid tot een scheuring in de S.D.A.P. en de oprichting van de S.D.P. Wij stelden met opzet, dat dit verzet tegen reformisme schijnbaar tevergeefs was. Want al bleef de nieuwe partij jarenlang klein, en al kon

zij zich onder de toenmalige kapitalistische verhoudingen niet volkomen bevrijden van de parlementaire illusies en de staatsocialistische ideeën, toch is zij het geweest waarin en waarom het historisch materialisme (het marxisme) kon voortwerken. Zij heeft in die periode daardoor de ideeën van internationalisme en onverzoonlijke klassenstrijd levend gehouden. Onder gans andere verhoudingen, die van een zich concentrerend en organiserend kapitalisme, dat zich verenigt in enkele grote imperialistische bloks, hebben wij nu geleerd, onder toepassing van dezelfde historisch-materialistische wetenschap, dat er van sociale veroveringen in het kapitalisme, van staats-socialisme enz. niets meer te verwachten is. De staat is nu, evenals toen, het instrument van de heersende klasse. Maar zijn functies zijn ontzaglijk uitgebreid. De heersende klasse is nu de georganiseerde grootbourgeoisie of in Rusland de partij- en staatsbureaucratie. Dit stelsel is bovendien niet meer in staat sociale veroveringen door de arbeidersklasse toe te staan. Alle economische en politieke organen, die in zijn verband werken, alles wat tot het reformisme is vergroeid, is aan hem dienstbaar geworden. Zo is er zelfs van echt reformisme geen sprake meer.

Elke parlementair-politieke partij, ja elke partij die streeft naar eigen partij-macht is daardoor voor de strijd van de arbeidersklasse een onding geworden. Ja, zij is vijandig aan de werkelijke arbeidersbeweging. Hoe zij zich ook noemt, partij of beweging, zij kan niet zijn arbeidersbeweging. Tegenover dit nieuwe kapitalisme, tegenover deze geweldige macht, kunnen alleen de arbeiders zelf, maar collectief, van hun machtscentra, de bedrijven, uit, de strijd aanbinden. Een zwak verzet van de arbeiders in de bedrijven is meer arbeidersbeweging, dan welke politieke partij ook.

Laten wij enkele voorbeelden geven. Reeds in 1932 waren de verhoudingen van het kapitalisme zodanig gewijzigd, dat een nieuwe scheuring in de sociaal-democratie in Nederland aan de opgerichte O.S.P. geen schijn van kans bood. Geestelijk veel zwakker dan de marxistische beweging van 1909, en politiek mede daardoor met de vraagstukken van de nieuwe tijd geen wegweende, versmolten de enige duizenden leden van de nieuwe partij als sneeuw voor de zon. Over het geknoei van de intrigant Kiës met zijn Troelstra-beweging, die er ook een ogenblik in slaagde een aantal oppositionele sociaal-democraten tot nieuwe partijvorming te brengen, behoeven we eigenlijk niets te zeggen. Het geval spreekt voor zichzelf. Zijn de O.S.P.-leiders in de loop van de tijd in het front van het Amerikaanse imperialisme terecht gekomen, Kiës ging ten onder in en met het Duitse nationaal-socialisme.

Alles bijeen kan dit slechts tot de lering strekken, dat inderdaad de politieke partij van de oude stempel, een partij die, de arbeiders op politiek terrein vertegenwoordigende, streeft naar politieke macht in de staat, uit de tijd is. Voor zover men richtingsbewegingen, zoals Spartacus er een is, politieke partij zou willen noemen, moet het duidelijk zijn, dat zij nimmer de arbeidersbeweging kan zijn. Zij wil dat ook niet. Zij wil slechts zijn een organisatie waarvan de leden pogen de maatschappelijke en politieke verhoudingen te leren kennen en, door onderling beraad, trachten de mede-arbeiders deze verhoudingen helderder te leren beoordelen. Daarnaast propageert zij deze bevindingen mondeling en schriftelijk in de klasse, die als klasse de beweging scheppen moet en de bevrijding verwerkelijken.

Zo kan een nieuwe parlementair-politieke partij alleen maar een rem zijn in de geestelijke ontwakking van onze klasse. Neen, de arbeidersklasse heeft aan deze partij geen behoefte. En wanneer zij zich noemen gaat „Socialistische beweging“, dan is dat misleiding. Er is geen behoefte aan een zodanige partij. Wel is er behoefte aan het inzicht, dat economische en politieke actie totaal versmelten: dat de arbeiders in hun economisch verzet tegen het kapitalisme, tevens een politieke strijd voeren voor hun eigen bevrijding. En deze gedachte wordt uitgedragen door de revolutionaire arbeiders in de bedrijven.

„Spartacus op de Vesuvius“

Nog is Uw hulp dringend gewenst Zendt Uw bijdragen aan Jac. Rijpkema, Stortenbekerstraat 7, Den Haag

Rectificatie

In ons artikel, „Nieuws uit de Antwerpse haven“ in het nummer van 2 April, is door de omzetting van het Vlaams in een voor ons beter verstaanbaar Nedereflands, een fout geslopen. In de voorlaatste alinea werd n.l. gesproken over dokkers die een loon hadden van Frs. 145.— per dag. Het betrof hier echter niet een groep dokkers, maar dokwakers. Voor goed begrip meenden wij dit te moeten herstellen, vooral omdat deze fout speciaal voor de Belgische kameraden tot een niet begrijpen van deze regel leidde.

Meidagen

ROTTERDAM

Bijeenkomst Zondag 1 MEI des morgens half elf (zaal open 10 u.)

Gebouw Odeon Gouvernestraat.

Sprekers:

A. v. d. Berg, secr. O.V.B. en Moh. Hamza, voorz. Indon. Ver. G.P.P.I.

Muzikale van Jac. van Elsäcker

Muzikale opluistering.

Entree 25 cent. Het Mei-comité, gevormd door: O.V.B., Oude S.D.A.P., R.C.P., Soc. Bew., Spartacus, Vlamgroep en V.S.V.

AMSTERDAM

Bijeenkomst Zondag 1 Mei n.m. 1 uur

Kleine zaal Bellevue

Spreker:

Bertus Nansink. Voordracht door Robert de Vries van het Amsterdams toneelgezelschap.

Entree 50 cent.

Kaarten aan de bekende adressen Het Mei-comité, gevormd door: B.R.P.K., N.B.V.S., O.V.B., Spartacus en Vrije groepen jeugd

Voorjaarsconferentie Spartacus

Het is ons niet mogelijk reeds in dit nummer een verslag te brengen van onze op 9 en 10 April gehouden conferentie. Wij zullen dat in het volgende nummer doen. Voorlopig zij alleen medegedeeld, dat, hoewel de opkomst wel iets beter had kunnen zijn, de samenkomst als uitermate geslaagd mag worden aangemerkt. In de huishoudelijke zitting is zakelijk en goed over de toestand in de bond en over de krant gesproken. De Zondagbijeenkomsten leveren een belangrijke discussie op over het onderwerp: Arbeidersbeweging en arbeidersorganisatie in deze tijd.

23 APRIL 1949

PRUS 12 CENT

9e Jaargang No 17

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

Engeland en Labour

De laatste weken werd door verschillende berichten onze aandacht op Engeland gevestigd. Daar was allereerst het economisch witboek, waarin Stafford Cripps, wel eens de Engelse economische dictator genoemd, zijn economisch jaaroverzicht van het koninkrijk publiceerde. Daarna volgde het bericht, dat voor een vleesetend volk als het Engelse van betekenis is, dat per 27 Maart het vleesrantsoen werd verminderd. De kwestie was belangrijk genoeg om tot scherpe debatten in het Lagerhuis aanleiding te geven. Daarbij stak een ware storm op, toen de Labourminister Strachey de oppositie n.b. gebrek aan patriotisme verweet, wanneer de mogelijkheid zich voordeed politieke voordelen te behalen. De bal werd teruggekaatst door de opmerking van één van de conservatieve leden, die Strachey, als oud politieke vriend van de fascist Mosley, aanraadde niet zo hoog van de toren te blazen.

Nauwelijks was deze storm tot bedaren gekomen, of Cripps, die naast het ministerie van economische zaken, ook dat van financiën beheert, hield in het Lagerhuis zijn begrotingsrede. De inhoud daarvan verwekte nieuwe spanningen, in het bijzonder in de kringen van de arbeiderspartij (Labour). De door velen dringend noodzakelijk geachte belastingverlaging werd daarbij afgewezen. Verhoging van de prijs van levensmiddelen, waaronder kaas, vlees, margarine en boter, werd aangekondigd. De defensie-uitgaven zullen echter met 67 miljoen pond sterling stijgen.

De ongeveer gelijktijdig gehouden verkiezingen voor de graafschappen gaven een duidelijke afbrokkeling te zien van de invloed van Labour. Ook dat trok de aandacht, al geven de uitslagen wat betreft zetelwinst en verlies, door de districtsindeling en de verkiezing bij meerderheid van stemmen, nooit een zuiver beeld. Bovendien wordt toch de betekenis van de verkiezingen als maatstaf voor een kerend getij belangrijk minder, wanneer men in aanmerking neemt, dat slechts 40 % van de kiezers opkwam. Drie jaren geleden was dat zelfs maar 25 %. Zo

zou men zelfs tot de conclusie kunnen komen, dat zij die soms wegblijven, soms komen, eigenlijk de verschuivingen bepalen.

En tenslotte werd dan nog onze aandacht de vorige week getrokken door een nieuw, werkelijk klasseconflict. Het betrof een staking in de Londense havens, waarbij ongeveer 17000 arbeiders waren betrokken en die, voor zover wij thans kunnen beoordelen, voorlopig werd beëindigd. Voorlopig, omdat de Scheepsarbeidersunie besloot over drie weken de staking weer te doen ingaan. Dit laatste houdt verband met wettelijke bepalingen, die het plotseling staken van de arbeid verbieden. Op deze staking hopen wij in een ander artikel nader in te gaan. Maar alles bijeen, is het dunkt ons van betekenis de positie van Engeland, de Labourparty en de Engelse arbeidersklasse wat nader onder het oog te zien. Dat is trouwens ook van belang, omdat de Engelse verhoudingen zo direct met de West-Europese zijn verbonden.

—o—

Engelands moeilijkheden.

Van Engeland uit is het moderne, industriële kapitalisme zijn zegetocht over de aarde begonnen. Engeland, dat de zeeën beheerste, begon de industrialisatie, waardoor het de leverancier werd van de gehele wereld. Zijn enorme handelsvloot verzorgde grotendeels zelf het vervoer en voegde aan de industriële winsten (als van ouds) ontzaglijke rijkdommen toe. Vóór de eerste wereldoorlog was Engeland het rijkste crediteurenland, 4 miljard pond sterling waren op een of andere wijze in het buitenland belegd. Zo vloeiden de winsten uit industriële export, waaronder die van kolen en staal, uit scheepvaartverkeer, uit koloniale bezittingen, uit andere buitenlandse beleggingen enz. naar het rijk aan de Noordzee.

De kapitalistische ontwikkeling van andere landen van Europa, later van andere werelddelen, en twee imperialistische wereldoorlogen, hebben de positie van Engeland totaal gewijzigd. Reeds vóór

beide wereldoorlogen verminderde geleidelijk de voorsprong die Engeland economisch op de andere landen had en werd de economische positie, vooral de verhouding van uitvoer en invoer, ongunstiger. Na de eerste wereldoorlog had zich de kapitaalexport wel voortgezet, maar toch was Engeland reeds ten aanzien van Amerika in de positie van debiteur gekomen. Zij, wier geheugen zover kan teruggaan, herinneren zich nog, hoe tijdens de economische crisis, die in 1929 aanving, de Bank van Engeland in 1931 bijna haar gehele goudvoorraad had moeten afgeven en het pond sterling devalueerde.

De jaarlijkse betalingsbalans van Engeland, dat wil zeggen de verhouding tussen enerzijds de uit gedane leveringen en diensten te vorderen bedragen en anderzijds uit ontvangen leveringen en diensten verschuldigde bedragen, ontwikkelde zich steeds meer in ongunstige zin. De lezer begrijpt hoe dit er oorzaak van werd, dat de goudreserve steeds meer verdween, omdat de afgifte van goud de balans moest vereffenen.

Wij spraken hiervoor ook reeds over de beleggingen in het buitenland. Men mag dit natuurlijk niet direct vereenzelvigen met de kwestie van de jaarlijkse handelsbalans, maar het zal toch duidelijk zijn, dat als gevolg van die steeds ongunstiger wordende balans ook de omvang van het in het buitenland belegde kapitaal op de duur moest afnemen. In 1940 bedroegen de investeringen (beleggingen) in het buitenland nog ongeveer £ 3 miljard.

In de tweede wereldoorlog heeft zich dit ontwikkelingsproces in snel tempo voortgezet. De economische moeilijkheden van Engeland hebben zich daardoor sterk vermeerderd.

—o—

De tweede wereldoorlog.

Na Duinkerken in 1940 heeft praktisch Engeland het verzet tegen Duitsland enige tijd alleen moeten voeren. De gehele Engelse economie werd op de oorlogvoering ingesteld. Churchill slaagde er als oorlogsleider in, de Labourparty aan zijn bewind te verbinden. Vooral de vakbondsleider van transport, Bevin, kreeg als organisator van het binnenlandse arbeidsfront, de taak het uiterste aan prestaties

Vervolg op pag. 4, 1e kolom